Sisäministeriö LAUSUNTO SM2016-00043

PO Puiro Johanna(SM), Jukka Kotilehto (PLM) 10.02.2016

Viite

Asia
EU/OSA; Puolustusvaliokunnan kuuleminen 11.2.2106 klo 10:30; O 3/2016 vp Asedirektiivin valmistelu ja seuranta

Kuvaus tähän

Tausta

Komissio antoi 18. marraskuuta 2015 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ampuma-aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin (91/477/ETY) muuttamisesta (COM(2015) 750) (asedirektiivin muuttaminen).

Komission ehdotusta käsitellään asiantuntijatasolla neuvoston GENVAL-työryhmässä. Puheenjohtajamaa Hollanin tavoitteena on saada neuvostossa yhteinen näkemys asiasta kesäkuun 2016 oikeus- ja sisäasioiden ministerineuvostossa. Maaliskuun oikeus- ja sisäasioiden ministerineuvostossa on tarkoitus käydä läpi tilannekatsaus.

Asedirektiivistä päätetään EU:ssa ns. tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Euroopan parlamentissa asiaa käsitellään IMCO-valiokunnassa, joka käsittelee sisämarkkina- ja kuluttajansuoja-asioita. Valiokunnan raportöörinä on brittiläinen Vicky Ford (ECR). Saatujen tietojen mukaan IMCO-valiokunnan on tarkoitus käsitellä raportoijan luonnosraporttia 23.2 ja raportti olisi tarkoitus hyväksyä kesäkuun lopussa.

Suomen kantojen muodostus ja keskeiset puolustuspoliittiset näkökohdat

Vaikuttaminen komissioon aloitettiin jo ennen direktiiviluonnosta toimittamalla Suomen yksityiskohtaiset kannat EUE:hen, josta vaikuttamista jatkettiin suurlähettilästasolla. Myös mahdolliset kontaktit komissioon hyödynnettiin. Eduskunnalle ennakkovaikuttamisesta tiedotettiin E-kirjelmällä E 60/2015 vp.

Asedirektiivin kantojen muodostamisessa on normaalien EU-asioiden yhteensovittamismenettelyiden mukaisesti oltu tiiviisti yhteydessä eri ministeriöiden kesken. Eduskunnalle toimitettu U-kirjelmä (U 21/2015 vp) valmisteltiin sisäministeriön johdolla tiiviissä yhteistyössä erityisesti puolustusministeriön kanssa.

Neuvottelujen edetessä asiantuntijatasolla asian käsittelyyn liittyvät tekstiehdotukset ja kannat on valmisteltu valtioneuvoston ja eduskunnan kantojen pohjalta poikkihallinnollisessa yhteistyössä sisäministeriön johdolla. Valmistelussa ovat olleet mukana erityisesti puolustusministeriön edustajat (lainvalmistelu ja vapaaehtoinen maanpuolustus) sekä valtioneuvoston kanslia, sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö ja poliisihallitus. Neuvottelujen kuluessa myös maa- ja metsätalousministeriön kanssa on tehty yhteistyötä.

Direktiiviluonnokseen on vaikutettu tekstiin kohdistuvilla kirjallisilla kommenteilla ja muotoiluehdotuksilla sekä Suomen puolustusratkaisua avanneella ”one pager”:lla. Asiassa ja vaikuttamisessa eri yhteyksissä on korostettu puolustusasioiden näkökulmasta muun muassa seuraavia asioita:

- Suomi tukee EU:n puolustusulottuvuuden vahvistamista ja korostaa komission merkittävää ja kasvavaa roolia EU:n ja jäsenmaiden puolustuksen kehittämisessä.
- Puolustusulottuvuuden kehittäminen tulee kytkeä EU:n muihin tavoitteisiin ja muihin sektoripolitiikoihin. Asedirektiivin muutosehdotuksella saatetaan tarkoittamatta aiheuttaa seurauksia, joilla on vaikutuksia jäsenvaltioiden puolustuksen järjestämiseen. Direktiivin seurauksia tuleekin tarkastella turvallisuustilanteen kehittymistä ja jäsenmaiden puolustuskyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä silmällä pitäen.
- Eurooppa-neuvosto linjasi kesäkuussa 2015, että ”jäsenvaltioiden on kohdennettava riittävästi varoja puolustusta varten ja resursseja on hyödynnettävä mahdollisimman tehokkaasti”. Suomen osalta reserviläistoiminnassa kyse on tämänkaltaisesta kustannustehokkaasta ja koetellusta keinosta ylläpitää puolustusvalmiutta monimuotoisia uhkakuvia vastaan.

Asiassa on tuotu esille myös se, että jos puoliautomaattiaseet kielletään, pitäisi sotilaallisia valmiuksia palvelevaan koulutukseen liittyvä ase- ja ampumakoulutus toteuttaa puolustusvoimien aseilla puolustusvoimien johtamana. Puolustusvoimat on ilmoittanut, että sillä ei ole siihen mahdollisuuksia eikä resursseja. Tämä tarkoittaisi, että ase- ja ampumakoulutusta sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena ei kyettäisi järjestämään. Tämä lopettaisi tai merkittävästi hankaloittaisi ase- ja ampumakoulutuksen järjestämistä erityisesti niissä maakunnissa joissa puolustusvoimat on lakkauttanut joukko-osastoja. MPK joutuisi myös luopumaan tai rajoittamaan toiseen lakisääteiseen tehtäväänsä liittyvää turvallisen asekäsittelyn opettamista naisille.

Vaikuttaminen

Sisäministeri Orpo toi heti direktiiviehdotuksen jälkeen oikeus- ja sisäasioiden ministerineuvostossa esiin Suomen näkemyksen siitä, että puoliautomaattisten sotilasaseita muistuttavien aseiden kieltämisellä olisi maanpuolustuksellisia vaikutuksia, joita on syytä tutkia. Myös neuvoston GENVAL-työryhmän kokouksissa maanpuolustusta koskeva valtioneuvoston ja eduskunnan kanta on tuotu vahvasti kaikissa kokouksissa esille.

Ministerit Orpo ja Niinistö ovat lähettäneet suomalaisille europarlamentaarikoille yhteisen kirjeen, jossa Suomen näkemykset on selostettu. Suomen edustajat sisäministeriöstä ja pysyvästä edustustosta ovat tavanneet asiantuntijatasolla Brysselissä suomalaisista europarlamentaarikoista Jussi Halla-ahon ja Liisa Jaakonsaaren sekä Anneli Jäätteenmäen ja Merja Kyllösen avustajat. Myös muuta tiivistä yhteydenpitoa suomalaisten europarlamentaarikkojen kanssa on ollut.

Suomen edustajat sisäministeriöstä ja pysyvästä edustustosta ovat tavanneet myös komission DG Grow:n edustajat, jotka komission puolelta vastaavat neuvotteluista. Lisäksi Suomen edustajat tapasivat yhdessä Viron kollegan kanssa komissaari Bienkowskan kabinetin jäsenen.
Suomen edustajat lähinnä EUE:sta ovat lisäksi osallistuneet ns. like-minded ryhmän tapaamisiin Brysselissä.

Epävirallinen yhteydenpito eri maiden kollegojen välillä on tiivistä.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi